

עין משפט גו מצוה

גזא א ב מיי פיו מהל' ופי' מהל' יח יט טושיע' אהיע' ס' נ טע"ז ה' גג א מיי פ"כ מהל' מריכה שגמיה' ופ"ו מהל' שמיטה הל' יב סגמ עשין סג ופכ טושיע' ו"ד ס' ממ סעי' ח וטושיע' חו"מ ס' רכד טע"ז ב' ג נד ד מיי פ"כ מהל' מריכה הל' יז טושיע' חו"מ ס' רכד טע"ז א'

תוספות ר"ד

מי דמי התם אב מבית רביה ומפיק הכא בעל החמור מייתי רביה ומוקים אלא כלה בבית חמיה ואכתי מי דמי התם בעל מייתי רביה ומרע לחוקה דגופא הכא בעל החמור מייתי רביה ומוקים אלא אריג כלה בבית אביה ולקדושין. המורה סובר דפליגי ר"ג ור"י בהא מילתא דלבעל החמור איכא חוקה דגופא דאוקי חמרא אחזקתה וחי' הוה בשעת משיכה ולבעל הפרה איכא חוקה דממנוא. ור"י א"ש על בעל החמור להביא רביה כר"י ס"ל ופי' רישא דמתני' סייע' שמטיל הבאת רביה על האב אריג' פחות הגוף אצלו וכר"א וא"כ ר"י הוא. וביספא נמי פליגי להטיל רביה על האב ואריג' של גולד ס' ברשותו והיא קשה היכי מוקמינן סוגיא דשמטתא דשמואל כר"א ומי' יהושע מייתי סייעתא והוא שמואל אמר בפ"ק הל' כר"ג אה"ו וכמסקנא מוקמינן דלא אמרה שמואל לא הכי. וקשה לי לפירושו טובא והא דר"י א"ש בפ"ק ס"ל כר"ג והבא ס"ל כר"י ולא אשכחן דהדר איהו במסקנא אלא רמי בר יוחנן פליגי עליה ונאמר לא תציתו ליה אבל איהו לא הדר ביה ואכתי ק' דידיה אדידה ותו דלא שיכא פלוגתא דר"ג הכא כלל אלא מודה לר"י בהא דאוקי פסגתא בחוקה דגופא ולא אויל בתר חוקה דרביה אלא המעי' דהכי אמרי' בפ"ק כדרמינן דר"ג אוריג' מאלמנת עיטא אלא אתם רבה דר"ג אוריג' א' ק' התם ברי' הכא שמא ואמר הילכך לר"ג (ליח' אלא'ם) ליה ברי דאפי' בחד ספיקא מכשר קיל ליה שמא דאפילו בספק ספיקא פוסל אילמא בטעותן שמא לא אויל ר"ג בתר חוקה דגופא אלא בדיקא טענה ברי' דלא קיימא באפא חוקה דממנוא דקאי באפה ובעל חמור לא טעין טענת ברי' דמאי ירד אימת מת חמרא ומודה ר"ג דלא אויל בתר חוקה דגופא אלא המעי' ומילתא דרב שמואל אילבא איתא וכן ברין זה וכן ברין מחט שפגמא בעובדי בית הכסות ולא פליגי ר"ג ור"י דכיון דלא טעין ולא טענינן ליה שמא לא אוילנן בתר חוקה דגופא אלא בתר חוקה דממנוא והמעי' וכן נראה פתרון שיטה זו. אריג' א"ש המחליף וכו'. פי' לא מבטי' אם לא תפש בעל החמור את הפרה כגון שמכר לו חמורו במנה ומפני שלא היה בפניו שימשכהו הלווקה תפש לו קנין שהיה לו חמורו ללוקח בכ"מ שהוא והוא יחתייב ליתן לו המנה. נמצא החמור מת איתן דרוע אם קודם תפישת הקנין מת ואין הלווקה חייב לו המנה לבעל החמור או לאחריו מת ויחייב

עו:

מוס עתה כן היה קודם כניסה אכתי איכא למימר דמשנתארכה נולד זה מוס והילכך אית לה כמזבה דכולי האי לא אמרינן דקודם אריוסין דהיינו קודם ב' רשויות היה זה מוס ע"י מה שאנו מנאלין עתה אבל צבית אביה אימר קודם לכניסת רשות זה היה כמו שהוא עתה ואין נראה לדוקא משום חומרא דקדשים הוא דלמר כל הטומאות כשעת מנאלין וע"ק דלמר שמואל צפ' בתרא דקדושין (דף עט.) קדשה אביה נדבך וקדשה ערמה צביר והכי היא צוגרת לפנינו מוששין לקדושי שניהן ולא אמרינן כמו שהיא צוגרת עתה כן היתה קודם קדושין וליכא למימר דהתם משום חומרא דלשמי איש דהא מייתי עולה פלוגתא דרבי יעקב ורבי נתן דגבי ממון ונראה לרבי"א דדוקא הכא שמחיק ערמה מוספא צפרה ואין לו שום טענה צבירה והוא חוקמו כמאלו דליתא הוא דלולנין בתר חוקה דמרה קמא ודמי לתקפו כהן (ב"מ דף י:) דמנאלין מידו אבל צמכר שור למצרו ומנאלו נגחון כיון דגבירא זבין להכי ולהכי יש לו לטעון למחיק שמיטת משיכה ולבעל הפרה ללדידעא קצעת ליה הוא לך לפרושי וכוון דיש לו טענה ודלית אהני ליה חוקמו וכן צההיה הוא דכור בשלמים סה' צסלע אני מוכר לך יש לו לטעון לכן אמרת שמי הלשונות שצאחו שאלתה אתפוס וכיון שהוא מוחזק אין להוציא ממון מוחזקו כיון שיש לו טענה ולפי"ו לא א"ש פי' הקונטרס צבדמן כמו שאפרש: **בב"ה בבית אביה ולקדושין.** מה שר"ה דס"ל כמ"ד תבטא מי ששנה זו לא שנה זו לא ניראה דהיכי מוקי לה כלה צבית אביה ולקדושין דהיינו כרבי יהושע אימר דל"ר יהושע לא מהניא חוקת הגוף ה"מ לאפקוי ממנוא לאוקמי ממנוא מי אמר ועוד מקשה ר"ת ללעיל מוכחין דלול ר' יהושע בתר חוקת גופא היכא לליכא חוקת ממנוא וכל שכן הכא דחוקת ממנוא מסייע

לחוקת הגוף דלול ר' יהושע בתרה ועוד דהא שמואל גופיה פסיק צפ"ק (דף יב:) הלכה כר"ג ועוד מאי פריך מההיא דמחט שנמלאת צבוצי צית הכוסות לימא דההיא כר"ג ויהיו כר' יהושע ונראה לפרש דשמואל כרז אשי ויליף השמא מכלה צבית אביה ולקדושין דכי היכי דהתם אע"ג דלז מוחזק נרץ להציא רביה דחוקת אע"פ שהוא מוחזק החמור לא מהני לגבי דידיה והשתא לא מפליגי מדיין בין שגולד ספק דברשותו ללז נולד דברשותו אבל כרצא דלמר כאן נמנאלו כאן היו ליכא לאוקמא דשאני התם דאיתרע חוקת רשות האב אבל הכא לא איתרע חוקת רשות בעל החמור אלא דארכבה איתרע רשות בעל הפרה: **בב"ה שגולד ספק ברשותו ע"יו להביא רביה.** ואוקי לנלה דמתני' כרצא ואפילו הוא מוחזק אותו שגולד דברשותו עליו להציא רביה כדפריך מההיא דמחט דלייתי טבח רביה אע"ג דלא היכי דמי והוא מוחזק ואימי טבח דפריך דשמואל (ב"מ דף ק.) גבי מחליף פרה צמחור וילידיה וניחוי דברשותו דמאן קיימא וניחוי אידך המעי' משמע דלי הוא דברשותו חמור על בעל הפרה להציא רביה ואמאי והלא (ס' נולד ספק דברשותו) ואחר שמשך בעל הפרה את החמור נודע שילדה הפרה ונרץ לחלק בין ספק שגולד לטענתא כי התם לספק שגולד לגריעותא כי הכא: **ור"ה תונא ברה.** היינו כלה צבית חמיה דכי היכי דמוקמינן לה בחוקת שלימה והשתא הוא דלמא מוס אע"פ שמוחזק הכא נמי אוקי החמור בחוקת שהיא קיימת והשתא היא מתה: **אלא**

המדיר פרק שביעי כתובות

מי דמי הסס. דין הוא שרץ להציא רביה שהרי הוא המנולא מחזרו הלכן מייתי רביה ומפיק ממנוא ומשם אתה צא ללמוד את זה שמוחזק צפרה זו ועומד ואתה אומר ניימי רביה ומוקים ממון שצידו: **כלה צבית חמיה.** ספא דמתני' דקתני על דבעל להציא רביה דר"ג אמרה ופליגי נמי צרישא אפילו נמנאלו צבית אביה

כלה בבית אביה מי דמי התם מייתי אב רביה ומפיק הכא מייתי בעל החמור רביה ומוקים א"ר אבא כלה בבית חמיה ואכתי לא דמי התם בעל מייתי רביה ומרע ליה לחזקיה דאב הכא בעל החמור מייתי רביה ומוקים חזקיה בידיה אמר רב נחמן בר יצחק כלה בבית אביה ולקדושין ולא תימא (ס' אליבא דמ"ד קדושין לאו (ס' למיבועין ניתנו אלא אפילו למ"ד "קדושין למיבועין ניתנו הני מילי קידושי ודאי אבאל קידושי מעות אי מייתי רביה אין אי לא לא מיריבי (ס' מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד אחד כשרה משני צדדין מריפה נמצא עליה קורט דם בידוע שהוא לפני שחיטה לא נמצא עליה קורט דם בידוע שהוא לאחר שחיטה הוגלד פי המכה בידוע ששילשה ימים קודם שחיטה לא הוגלד פי המכה המוציא מחבירו עליו הראיה ואי יהיב טבח דמי בעי לאיתויי רביה ומפיק ואמאי בעל בהמה לייתי רביה ונוקים בדלא יהיב טבח דמי מאי פסקא (ס' אלא כי אתא רמי בר יוחנן אמר משמיה דשמואל להני כללי דכילל יהודה אחי שגולד ספק ברשותו עליו הראיה ותנא תונא כלה מיריבי מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות כו' ואי דלא יהיב טבח דמי בעל בהמה בעי לאיתויי רביה ומפיק ואמאי ספיקא ברשות טבח איתיליד דיהיב טבח דמי ומאי פסקא סתמא דמילתא כמה דלא יהיב איניש וזוי לא יהיב איניש חיותא: והכמים אומרים בד"א במובין שבסתר: אמר רב נחמן ונכפה

יהושע מייתי סייעתא הא שמואל הלכה כר"ג אמר צפ"ק (לעיל יב:) אה"ג ומסקנא מוקמינן דלא אמר שמואל הכי. ואימי מי מוקינן להעמיד סוגיא זו בלשון זה ונוקמה כרצא ורז אשי אי אפשר לומר דקשא לרצא ורז אשי מתני' דווקא קמני רישא על האב וספיא על הבעל שהספק נולד דברשותו ואילו שמואל על מי שלא נולד הספק דברשותו הנרץ לבקש רביה: **עבוצי צית הכוסות.** מקום יש צרצא הכרס סמוך להמסך קרוי צית הכוסות שהוא ענין כוס ויש צו צבוצי שפתו עובי שני כפלים דבוקים ובלע"ז רדובולין. ומנאלו מחט מחוצה צאותו עובי ומתוך עובי אפשר לה שלא נקצתה כולו: **מזד אחד.** אין המחט נראה אלא מצפניס: **כשרה.** שאין זה נקב: **שהוא לפני שחיטה.** וטריפה: **שהוא לאחר שחיטה.** וכשירה: **שגשה ימים קודם שחיטה.** ואם לקחה טבח זה בנזק שלשה ימים מקם שמת הוא ויחזיר לו בעליה הדמים שמכר לו טריפה: **לא הוגלד פי הטבח.** זה אומר עד שלא לקחתי ניקב זה אומר משמכרתי: **המוציא מחבירו וכו'.** ואי היכי הטבח דמי נמנאל הוא המנולא ועליו הראיה ואי לא אשכח רביה יחזיק זו צמעותו מספק והרי צבהמתו נמנאל ריעותא דומיא דחמור דשמואל: **ואמאי.** אי כשמואל לייתי בעל צהמה רביה להעמיד המעות צידו דומיא דבעל החמור: **דלא יביע טבח דמי.** הא דקתני המנולא מחזירו צבעל צהמה קאמר וכגון דלחיה קא תבע: **מאי פסקא.** צתמיה מאי קאמרת אי סצירא ליה לתנא דלעולם רביה על בעל צהמה היא בין הוא המנולא ובין הוא המעמיד היאך הוא שונה המנולא מחזירו צבעל צהמה וקורה וצבעל צהמה לעולם המנולא מחזירו וכי פסק

נכפה

אשי דכלהו מודו דאב צריך להביא רביה וכוין דאב צריך להביא רביה ל"ש במה שרוצה להוציא ל"ש במה שתפס מחבירו הי"ג בבעל חמור כיון דעליו להביא רביה אפי' לר"ג כדפרישית הי"ג ל"ש להוציא אם מכר לו בקנין ונתחייב לו המנה ול"ש במה שפיש עליו להביא רביה ולהחזיקו בידו ול"ש להחזיק דבר הירוד לחבירו ל"ש להוציא מחבירו דין א' לתן להביא רביה: ואותבינן ליה מאי דתיני מחט שנמצאת בעובי בית הכוסות מצד א' כשרה מב' צדדים טרפה. פי' מקום ש ברצא הכרס סמוך להמסך ונקרא בית הכוסות מפני שנעשה כענין כוסות ויש כסבוב שפתו עובי שני כפלים דבוקים ובלע"ז ורובלין ונמצא מחט חתובה באותו העובי ומתוך עובי אפשר לה שלא נקבחו כולו אם היתה מצד א' שאין המחט נראה אלא מבפנים כשרה שצד החיצון מיגין אבל אם ניקבה שני הצדדים טרפה. נמצא עליה קורט דם בידוע שהוא לפני שחיטה לא נמצא עליה קורט דם בידוע שלאחר שחיטה הוא. הוגלד פי המכה בידוע שהוא ג' ימים קודם השחיטה לא הוגלד פי המכה המעי' פי' אם נמצא שם שלד ברור לנו שהטריפה ג' ימים לפני שחיטה לכל הפחות שאין גלד פחות מג' ימים ואם מכרה לו בתוך ג' ימים המקח טעות ואם

מסורת הש"ס

(א) צ"ב קמה. (ב) פי' ענין טביעה ואכדון. (ג) חולין נ: ע"ש. (ד) לעיל עה. (ה) (ו) לעיל עה: (ז) (ח) (ט) (י) (יא) (יב) (יג) (יד) (טו) (טז) (יז) (יח) (יט) (כ) (כא) (כב) (כג) (כד) (כה) (כו) (כז) (כח) (כט) (ל) (לא) (לב) (לג) (לד) (לה) (לו) (לז) (לח) (לט) (למ) (לנ) (לו) (לז) (לח) (לט) (למ) (לנ)

גליון הש"ס

גמ' אלא כי אתא רמי בר יוחנן. לעיל כל ע"א דף ס ע"א וחולין מד ע"א:

הגהות הב"ח

(א) תוס' ד"ה כל וכו' ולא היו צדקות בעל החמור על בעל הפרה להציא רביה ואמאי והלא לא עלת ספק דברשותו דאחר כ"ל:

לעיו רש"י

רדובולין ג' נדובולין. קפל בקיבה השינה של מעלי גיבה.

מוסף רש"י

בידוע שלפני שחיטה. וטרפה (וחזין נא). הוגלד פי המכה. קרועטא, בידוע ששילשה ימים קודם שחיטה. ואם לקחה טבח זה בנזק שלשה ימים לא מקח טעות ונרץ המוכר להחזיר לו ממנו (שם). לא הוגלד פי המכה. אלא לפיכך אי קודם מקח הי' אז נענש המוכר. וכל הבעל המנולא הוא ואי בתר חוקה דגופיה הוה בע"ל למילא לא מבטיא השתא דהוא תפוס אלא [אפילו] אם לא היה תפוס כגון שנתייב לו היה חוקה מנה כדפרשתי לעיל הוה מצרכי רביה ללוקח ואי לא מייתי רביה הוה ספקיא מיניה ולקוחים ויחייבין ליה לבעל החמור אלא לא אוילנן בתר חוקה דגופא משום דטעין שמא ויהלכך על בעל החמור להביא רביה ולהחזיק מנה שתפוש בידו והאמר ר"ג ב"י ואמר כלה בבית אביה ולקדושין (רישא) פי' לעולם מירשא מתני' מסתייב (ס' ולא ממצריך ליה רביה להתחזיק הקדושין בידו שאפי' שהוא תפוש עליו להביא רביה ויחייב שעל האב להביא רביה להתחזיק בעל החמור להביא רביה להוציא מנה מלוקח אילו הי' בענין שכתביה ואין חוקת הגוף מועלת לו כלום משום דטעין טענת שמא כדפרישין בה כיון שהדבר ידוע כי הוא חבירו היתה עליו להביא רביה ולהחזיק בידה ומה שמסתייב מכלה דרישא אתא בין לר"א בין לרבה בין לרב

(א) נראה דל"ל דין זה שאני אומר שע"פ שהוא תפוס כמה שהוא דיוע שהיה תפוס מחזירו עליו להציא רביה שהיה נמנאלו אלא ממנונרץ.